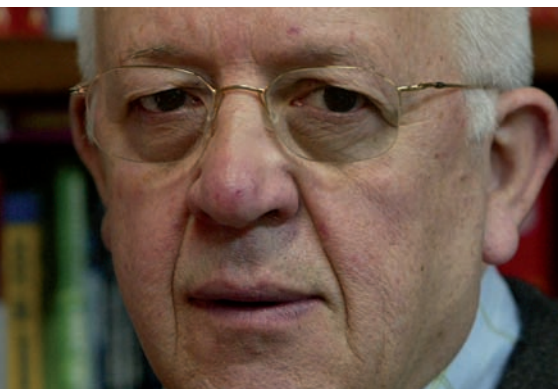

L'ALEGRIA DE LA LECTURA

EN MEMÒRIA DE PERE RODEJA,
DE LA LLIBRERIA GELI DE GIRONA

El llibreter de la llibreria Geli de Girona Pere Rodeja, traspasat el 2 de desembre del 2009, va ajudar a forjar moltes biblioteques aconseguint llibres que semblaven introbables. Era un llibreter d'una altra època, amb una memòria mítica, capaç de recordar no només els llibres que tenia a la llibreria i al magatzem, sinó els que havia venut al llarg de la vida als seus millors clients.

XAVIER RENEDO > TEXT

PERE DURAN > FOTOS

El setembre del 1978 Joan Antoni Poch, Jordi Roca i jo, companys d'estudis de filologia catalana de l'aleshores Col·legi Universitari de Girona, vam fer el nostre primer viatge a Itàlia. Els nostres guies van ser Modest Prats i Josep Pla. El professor Prats ens va recomanar que no intentéssim veure tot Itàlia en tres setmanes i ens va assessorar sobre la ruta que havíem de seguir. A més, ens va aconsellar que duquéssim a la motxilla les *Cartes d'Itàlia* de Josep Pla, la millor guia de viatge en català per visitar aquell país, o aquells països. Vam seguir al peu de la lletra tots els seus consells. Com que no les tenia, vaig comprar a can Geli les *Cartes d'Itàlia*, incloses dins del volum tretzè de l'*Obra completa* de Pla. Pere Rodeja, que, si no m'erro, va ser durant uns quants anys company de pupitre de Modest Prats en el Seminari de Girona, va ser qui me'l va vendre.

De fet, Pere Rodeja (1931-2009) em va vendre molts de llibres de la meua biblioteca. Li vaig comprar, per posar un exemple, gairebé tots les obres d'Eiximenis o sobre Eiximenis que tinc, excepte les edicions de principi del segle xx -que només es poden comprar en llibreries de vell-, les que m'han regalat i les que he editat. També em va vendre molts dels llibres amb què vaig preparar la meua tesi doctoral. Un d'aquests, concretament la traducció castellana de *The Art of Memory*, de Frances Yates, publicada per l'editorial Taurus, ja estava exhaurit quan

***The Art of Memory* és un llibre memorable per moltes raons, però per a mi ho és encara més gràcies a l'amabilitat i als bons oficis de Pere Rodeja.**

l'hi vaig demanar, però, malgrat tot, Pere Rodeja va fer mans i mànigues per aconseguir-me'n un exemplar. Va demanar a un viatjant que el busqués per les llibreries que anava recorrent, i la divina providència va voler que n'acabés trobant un en una llibreria de Bilbao. *The Art of Memory* -un estudi sobre la pervivència i les transformacions de les arts de la memòria de la tradició clàssica al llarg de la baixa edat mitjana i el Renaixement- és un llibre memorable per moltes raons, però per a mi ho és encara més gràcies a l'amabilitat i als bons oficis de Pere Rodeja. Per això sempre ocuparà un lloc privilegiat dins de la meua biblioteca.

Malgrat que he llegit el gran llibre de Frances Yates, la meua memòria no és prou forta per ser capaç de recordar el primer llibre que vaig comprar a can Geli de la mà d'en Pere, però sí per recordar l'últim: el *Diccionari llatí-català* de l'Enciclopèdia Catalana, que

Pere Rodeja - INSPAI - DIBUJADO DE GIRONA

>> **Pere Rodeja**
a la llibreria Geli.

a principi d'octubre del 2009 vaig adquirir per a la meua filla, que acabava de començar la carrera de clàssiques, acompanyat d'un calendari alemany del 2010 en forma de punts de llibre il·lustrats amb gravats de mapes antics. Per desgràcia, la meua filla ja no podrà tenir amb Pere Rodeja la relació que jo vaig tenir la sort d'establir-hi. Per desgràcia, Pere Rodeja no va arribar a veure la llum del 2010.

La meua memòria també conserva el record de l'últim cop que hi vaig parlar. Va ser el matí del dijous 25 de novembre. Ens vam trobar per casualitat, a quarts de dotze, enmig de la Rambla. Jo pujava cap a la Facultat de Lletres i ell anava a fer un encàrrec no recordo a on, potser a la ferreteria Puig. Tot just feia una setmana que acabàvem d'organitzar un congrés dedicat a Eiximenis a la Facultat i em vaig afanyar a fer-li conèixer una de les novetats que s'hi havien presentat que més li podi-

en interessar: la data exacta de la mort d'Eiximenis. Segons va demostrar J. Riera i Sans amb documents d'arxiu, Eiximenis va morir l'any 1409, el mateix dia que Cervantes, Josep Pla o Shakespeare, és a dir, el 23 d'abril. La notícia, que no coneixia, perquè no va ser publicada en els diaris, el va sorprendre i el va complaure.

Va demanar a un viatjant que busqués *The Art of Memory* per les llibreries que anava recorrent, i el llibre va aparèixer en una de Bilbao

Veure i tocar els llibres

Pere Rodeja era un llibreter i un home d'una altra època. Ara els llibres es venen d'una altra manera (Amazon, Internet, les grans superfícies, etc.). A través de la xarxa es pot comprar l'edició anglesa, o la traducció castellana, de *The Art of Memory*, en exemplars de primera o de segona mà, i tenir-la a casa en menys d'una setmana. Es tracta, ningú no ho pot negar, d'un gran avenç, però d'un avenç que té també aspectes negatius, ja que es perd el tracte directe amb el llibreter, l'escalf humà, el plaer de la conversa i de veure i tocar els llibres abans de comprarlos; es perd, en definitiva, tot allò que Pere Rodeja sabia oferir millor que ningú. Tocant a aquesta qüestió Josep Pla, a les seves *Cartes d'Itàlia*, va fer un gran elogi de les llibreries de Bolonya:

«Les seves llibreries són espaioses i de gran volum. N'hi ha tres o quatre d'incomparables, el més gran encant

>> *L'apilonament de llibres, un fet habitual a la llibreria.*

El 1978, a Bolonya ja no quedaven llibreries com les que agradaven tant a Josep Pla, però a Girona encara en quedava una

de les quals consisteix en la llibertat que hi regna, sense límits. Són llibreries desordenades, amb la mercaderia barrejada i posada de qualsevol manera. El llibreter i els seus empleats solen tenir una tertúlia que es va renovant durant tot el dia. El client pot fer el que vulgui: baixar al soterrani, pujar i baixar, amb l'escala de mà, per les prestatgeries, triar i remenar a cor què vols [...] Per a un afeccionat, aquestes llibreries tenen un encant indicible. A més, s'hi troba sempre algun d'aquells llibres que fa anys que hom cerca, sense resultat, a les llibreries aparatoses, ordenades i distingides.»

Quan, el setembre del 1978, J. A. Poch, J. Roca i jo vam visitar Bolonya, vam buscar les llibreries de què parlava Josep Pla i no les vam saber trobar. Devien existir en la primera meitat del segle passat, i amb el pas del temps devien haver anat desapareixent. A Bolonya, doncs, ja no quedaven llibreries com les que agradaven tant a Josep Pla, però a Girona encara en quedava una, plena d'encant i «de llibres que fa anys que hom cerca, sense resultat», dirigida per un llibreter de raça, un llibreter d'una diligència i una memòria extraordinàries –he sentit a dir que era capaç de recordar gairebé tots els llibres que havia venut als clients de tota la vida, de manera que a l'hora de regalar un llibre a un d'aquests clients, davant del dubte de si el tenia o no el tenia, n'hi havia prou de preguntar-ho a en Pere–, un llibreter de mirada amable i veu tranquil·la, amb una gran semblança física amb Alec Guinness, que, com ell, també era un home d'una altra època. Borges tenia raó quan deia que la lectura és una forma de l'alegria, una alegria que, almenys en el meu cas, començava quan entrava a can Geli, hi tafanejava, triava i remenava a cor què vols i comprava llibres guiats per les mans amables i la veu càlida de Pere Rodeja.

Xavier Renedo és professor de literatura i escriptura a la UdG.